מספר פנימי: 578191

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת אמיר אוחנה
יואב קיש
שרן השכל
בצלאל סמוטריץ'

פ/2978/20

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון – הצגת מחירים על המדף באמצעות שלט או באמצעות צג אלקטרוני), התשע"ו–2016

תיקון סעיף 17ב

1. בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א–1981[1], בסעיף 17ב –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "על גביהם או על גבי אריזתם" יבוא "או על המדף או המכל שבו מוצעים הטובין ובסמוך אליהם, באמצעות שלט קריא ובולט לעין או באמצעות צג אלקטרוני, ואם העוסק הוא קמעונאי גדול – על גביהם, על גבי אריזתם או על המדף או המכל בהם מוצעים הטובין באמצעות צג אלקטרוני; לעניין זה, "קמעונאי גדול" – כהגדרתו בסעיף 2 לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד–2015[2].";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) הצגת מחיר באמצעות שלט או באמצעות צג אלקטרוני תהיה ברורה ובסמוך ככל שניתן לטובין המוצעים, מוצגים או נמכרים; השר יקבע הוראות לעניין הצגת מחיר באמצעות שלט או צג אלקטרוני, לפי העניין, לרבות בעניינים אלו:

(1) מיקום הצג או השלט, לפי העניין, ביחס למיקום הטובין;

(2) הפרטים שיופיעו על גבי הצג או השלט, לפי העניין, לרבות לעניין זיהוי הטובין;

(3) כלים אלקטרוניים להבטחת התאמתו של המחיר המוצג בצג למחיר בקופה.";

---

[1] ס"ח התשמ"א, עמ' 248.
[2] ס"ח התשע"ד, עמ' 438.

(3) בסעיף קטן (ד), אחרי "שהוצג עליהם" יבוא "או בסמוך אליהם באמצעות שלט או באמצעות צג אלקטרוני", ואחרי "סעיף זה," יבוא "לפי הנמוך מביניהם,".

תחילה 2. תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו.

דברי הסבר

בהתאם לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א–1981 (להלן – החוק), עוסק המציע, מציג או מוכר טובין לצרכן, חייב להציג את מחירם הכולל של הטובין על גביהם או על גבי אריזתם. הוראה זו נועדה להגן על הצרכן, תוך מתן האפשרות לשקלל בתהליך בחירת המוצר את מחירו. אולם, כפי שיוסבר להלן, היא מטילה על הקמעונאים נטל כספי עצום המגולגל אל הצרכן הסופי ומהווה גורם משמעותי ביוקר מוצרי המזון והצריכה בישראל.

מאז שהוראת סעיף 17ב(א) בדבר סימון כל מוצר ומוצר במחיר על גבי המוצר עוגנה בחוק, בשנת 2002, בהמשך לצו קודם של שר הכלכלה והתעשייה שהיה בתוקף מ-1998, חלו שלוש התפתחויות משמעותיות:

(1) נכנסו לשוק אמצעים טכנולוגיים מקובלים לסימון מחירים על גבי צג אלקטרוני;

(2) תוקנו בשנת 2008 תקנות הגנת הצרכן (מחיר ליחידת מידה), התשס"ח–2008, המטילות חובת פירוט רבה יותר, לרבות פירוט לפי יחידת מידה;

(3) במסגרת סעיף 30 לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד–2014 (להלן – חוק קידום התחרות בענף המזון), הוטלה על קמעונאים גדולים כהגדרתם בחוק המזון חובת פרסום מחיר כולל עדכני באתר האינטרנט שלהם. מצב דברים זה, מאלץ קמעונאים גדולים לעדכן את המחירים באמצעים אלקטרוניים, ממילא, לצורך עמידה בהוראות החוק, כך שפעולת סימון המחירים על גבי המוצרים מתייתרת לחלוטין, תוך שימור עלויות גבוהות המגולגלות לצרכן ותוך שימור הטלת נטל לא-מידתי על קמעונאים קטנים ובינוניים.

הוראות חוק קידום התחרות בענף המזון בדבר שקיפות מחירים באתרי האינטרנט, אשר הוחלו על קמעונאים גדולים תוך הגברת יידוע הצרכן בדבר המחיר, יחד עם הסיווג בין קמעונאים גדולים לכאלה שאינם גדולים, מאפשרת להציע צעד נוסף בהוזלת עלויות מוצרים אצל קמעונאים קטנים ובינוניים, תוך הגברת התחרות, על ידי חסכון עלות הסימון על גבי המוצר, המכבידה עליהם ומגולגלת אל הצרכן, וקביעת חובת סימון המחיר באמצעות שלט הנמצא על גבי המדף או המכל המציג את המוצר. במקביל, מוצע כי לגבי הקמעונאים הגדולים האפשרויות להצגת המחיר יהיו מגבילות יותר, כך שהם יוכלו לסמן את המחיר או על גבי המוצר או על גבי צג אלקטרוני המסונכרן עם הקופה.

עם זאת, על מנת לאפשר לעוסקים להציג את מחיריהם על שלט או בצורה אלקטרונית על גבי המדף, לפי העניין, יש להבטיח כי תצוגה כאמור תאפשר לכל צרכן להבין בכל רגע נתון, וללא כל בעיה, מהו המחיר של המוצר בו הוא מעוניין. לשם כך, מוצע לקבוע כי השר יהא רשאי להתקין תקנות ובהן יקבע כללים להבטחת העיקרון האמור, לפיו המחיר יוצג באופן שיאפשר לכל אדם להבין את מחירי המוצרים, באמצעות קביעת כללים לעניין מיקום הצגת המחיר (למשל, מתחת למוצר, או הגבלת המרחק המרבי מהמוצר) ולעניין הפרטים שיופיעו על השלט או הצג, על מנת להבטיח את זיהוי המוצר המתאים (למשל, רישום ברור של שם המוצר, ציון משקלו או נפחו של המוצר). כמו כן, על מנת למנוע אי התאמה בין המחיר שראה הצרכן על גבי הצג לבין המחיר בקופה, יהא רשאי השר לקבוע הוראות לעניין הבטחת ההתאמה בין המחיר שהוצג למחיר בקופה.

המחקר המשווה מעלה כי ישראל היא מהמדינות הבודדות בעולם שיש בה חובה לסימון מחיר המוצר על גביו או על גבי אריזתו ויוזמי החוק המוצע סבורים כי היא אחד הגורמים הנסתרים המעלים את יוקר המחייה בישראל. כחלק מהמאבק ביוקר המחייה יש להסיר דרישות רגולטוריות המעלות אותו.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו באייר התשע"ו – 23.5.16